

7.1.2013

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 Valtioneuvosto

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Turvetoimiala mainitaan YSL:n uudistuksen asetuskirjeessä yhtenä merkittävänä uudistamistarpeen aiheuttavana tekijänä. Lakeja ja asetuksia valmisteltaessa on niille tahoille, joiden toimintaa asia erityisesti koskee, varattava tilaisuus lausunnon antamiseen. Laki on hyvin keskeinen Vapon liiketoimintaympäristön kannalta. Siksi yhtiö haluaa aktiivisesti osallistua valmisteluun ja antaa asiasta lausunnon. Vapo on jatkossakin halukas yhteistyöhön toimialaa koskevien asioiden valmistelussa ja toivoo päätöksentekoon enemmän avoimuutta ja rakentavaa yhteistyötä. Siten mahdollisia uudistuksia saadaan tehokkaasti läpivietyä siten, että luonnonvaroja käytetään kestävästi, turvataan uhanalaiset lajit ja luontotyypit, kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään, materiaalihokkuutta parannetaan ja jätekuormitus minimoidaan.

Vapo Oy esittää, että

- Luonnonarvoja koskevaa sijoituspaikkakäytäntää (11 §) ei sisällytetä ympäristönsuojelulaikiin
- Uudessa lakiehdotuksessa on paljon uusia yksityiskohtia ja velvoitteita, joiden suhteen tarvitaan huolellista valmistelua. Lain muiden osien valmistelu, lukuun ottamatta suuria polttolaitoksia koskevan teollisuus päästödirektiivin (IED) säännöksiä (luvut 7 ja 13), palautetaan jatkokäsittelyyn ja täydennetään ohjausryhmää sekä projektiryhmiä turvealan edustajilla
- Jatkotyön perusteella ehdotettavien mahdollisten muutosten tarpeellisuus, toteutustapa ja kansalliset vaikutukset arvioidaan huolellisesti ja niistä laaditaan kattavat vaikutusarviointit, sisältäen ainakin seuraavat:
  - Vaikutusarviointi Valtioneuvoston periaatepäätöksen soiden ja turvemaiden kestävä käytön ja suojelun strategian toimivuudesta luonnonarvojen turvaamisessa
  - Arviointi nykyisten suojelualueiden (1.2 miljoonaa hehtaaria) lajeista ja luontotyypeistä sekä mitä lajeja ja luontotyyppiejä suojelusta vielä puuttuu

- Kustannushyötyanalyysi erilaisten suojelutoimenpiteiden vaikutuksista ja priorisoinnista
- Toimenpidesuunnitelma hallitusohjelman tahtotilan mukaisesti turvetuotannon ympäristölupajärjestelmän keventämistoimenpiteistä luvitusruuhkan purkamiseksi ja luokkien 0 ja 1 soiden hyödyntämisen edistämiseksi, jotta Suomen energiansaannin huoltovarmuus voidaan turvata
- Vaikutusarviointi turpeen käytön vähentämisen vaikutuksista työllisyyteen, investointeihin, vaihtotaseeseen ja energiaomavaraisuuteen

Luonnonarvoja koskevaa sijoituspaikkapykälää (11 §) ei tule sisällyttää ympäristönsuojelulakiin

Vapo vastustaa luonnonarvoja koskevan sijoituspaikkapykälän (11 §) sisällyttämistä ympäristönsuojelulakiin. Selvityksissä on todettu, ettei luonnonarvojen määrittely kuulu ympäristönsuojelulakiin, joka on päästölaki, vaan luonnonarvoista säädetään luonnonsuojelulaissa (LSL). LSL:ssä tavoitellaan lajien ja luontotyyppien suotuisaa suojelun tasoa mukaan lukien maiseman suojelu (erityisen luonnonkauniit alueet). LSL:n nojalla luonnonarvoja turvataan valtakunnallisilla suojeluohjelmilla. YSL:ää ja LSL:ää sovelletaan turvetuotannon ympäristölupaharkintaan.

Turvetuotannon sijainninhjaus toimii hyvin maakuntakaavoituksella sekä kansallisessa soiden ja turvemaiden kestävän käytön ja suojelun strategiassa sovitun luonnontilaisuusasteikon soveltamisella, johon turveteollisuus on sitoutunut. Maakuntakaavoituksessa huomioidaan turvetuotantoon soveltuvat suot ja niiden luonnonarvot sekä suojelutarpeet. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (13.11.2008) mukaisesti turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Turpeenoton vaikutuksia tarkastellaan valuma-alueittain ja huomioidaan erityisesti suoluonnon monimuotoisuuden säilyttäminen. Ehdotus aiheuttaisi päällekkäisyyttä kaavoituksen kanssa, kun luonnonarvoja selvitetään ensin kaavoituksessa ja sen jälkeen ympäristölupamenettelyssä arvioidaisiin, onko luonnonarvoja tutkittu kaavoituksessa riittävästi ja niiden kyseenalaistaminen olisi mahdollista.

Tuore Valtioneuvoston periaatepäätös (30.8.2012) soiden ja turvemaiden kestävistä ja vastuullisesta käytöstä ja suojelusta linjaa merkittäväällä tavalla turvemaiden maankäyttöä. Suostrategian luonnontilaisuusluokittelu ja erityisten luonnonarvojen huomioiminen rajaavat turvemaiden maankäyttöä. YSL:ssä esitetty luonnonarvojen huomioiminen olisi päällekkäistä menettelyä tilanteessa, jossa aikaisemman ohjaustoimenpiteen vaikutusta ei ole lainkaan selvitetty. Tarvitaan perusteellinen vaikutusarviointi strategian toimivuudesta luonnonarvojen turvaamisessa (yleiset ja erityiset luontoarvot).

Yllä olevan lisäksi Vapo suurimpana turvetoimijana on julkisesti luvannut ja sitoutunut siihen, että se tuottaa turvetta vain luonnontilaltaan muuttuneilla, pääasiassa ojitetuilla turvemailla. Vapo ei hae ympäristölupia soiden ja turvemaiden strategian mukaisille 4 ja 5 luokkien soille, eikä näihin luokkiin kuuluvia soita ole myöskään menossa luvitusprosessissa tai ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Luonnonarvo käsitteenä epäluotettava

Pykäläehdotuksessa 11 todetaan, että luonnonarvoilla tarkoitetaan Suomen lajien ja luontotyyppien uhanalaisuusarviointien uhanalaisiksi arvioituja lajeja ja luontotyyppisiä. Uhanalaisten lajien arviointi on tapahtunut kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) ohjeiden mukaisesti, jonka perusteella on tehty kansalliset soveltamisohjeet. Tehdyn arvioinnin soveltaminen lainsäädännössä ei ole sellaisenaan mahdollista, koska käytettyä kriteeristöä ei ole yleisesti hyväksytty tai kattavasti tieteellisesti arvioitu.

Uhanalaisen eliölajin esiintymä käsitetään luonnonarvoksi, joka voi estää ympäristöluvan saamisen. Eliölajien luokittelu uhanalaisuuden suhteen sisältää merkittäviä epävarmuuksia. Etenkin suolajien uhanalaisuuden arvioinnin osalta virhelähteet ja tiedonpuute ovat olleet merkittäviä. Monista eliöryhmistä populaatio- ja seurantatietoja, joiden avulla voidaan seurata kannan kehittymistä, ei juuri ole. Todellista runsautta tai levinneisyysaluetta ei tiedetä. Lajin sijoittuminen uhanalaisuusluokkiin voi muuttua tiedon lisääntymisen myötä. Yli puolet suomen lajistosta on edelleen arvioinnin ulottumattomissa. Suomesta myös löydetään jatkuvasti uusia lajeja. Vaarana on myös se, että suojellaan turhaan populaatioita, jotka ovat menettäneet elinkykynsä syystä tai toisesta, esim. metsäojitusten aiheuttama soiden kuivuminen ja metsittyminen. Lajien populaatiot ovat jatkuvassa muutostilassa ja vähälukuisen, eristäytyneen osapopulaation häviämisen riski on suuri.

Suolajien osuus Suomen uhanalaisista lajeista vähäisin

Suomessa on IUCN ohjeiden perusteella arvioitu yhteensä 21 400 lajia, joista uhanalaisia (CR, EN ja VU) arvioitiin olevan 2 247 kpl eli 10.5 % (Punainen kirja 2010). Viimeisin uhanalaisuusarviointi kattoi noin 47 % Suomen eliölajeista. Arvioiduista 21 400 lajista tai lajitasoa alemmasta taksonista uhanalaisia suolajeja oli vain 104 kpl eli 0.5 %.

Valtaosa uhanalaisista lajeista elää metsissä ja perinneympäristöissä ensisijaisen elinympäristön mukaisesti jaoteltuna. Soilla uhanalaisiksi luokitelluista lajeista elää vain 4,6 % kaikista uhanalaisista lajeista. Ojitus ja turpeennosto, joiden vaikutuksia ei eroteltu, arvioitiin vain 59 suolla elävän lajin uhanalaisuuden ensisijaiseksi syyksi.

Soiden luontotyyppien luokittelu sisältää suuria epävarmuuksia

Myös soiden tyypittelyssä asiantuntija-arvion osuus on ollut merkittävä, sillä kattavaa kuvaa eri suoluontotyyppien määrän ja laadun kehityksestä tai nykytilasta ei ole. Soista koottu tieto on hajanaista, eikä vertailukelpoisia aikasarjoja juurikaan ole käytettävissä. Suotyyppien uhanalaisuusluokittelu tehtiin vain ojittamattomille soille. Koska turvetuotanto suunnataan ojitetuille soille, ei turvetuotanto uhkaa suoluonnon monimuotoisuutta. Suomessa arvioidaan olevan vielä 4,1 miljoonaa hehtaaria ojitamatonta suota.

Suoluontotyyppinä määriteltiin 61. Päätyypit ovat korvet, rämeet, nevat, letot, neva- ja lettokorvet, neva- ja lettorämeet sekä luhdet. Eniten ovat uhanalaisesti korpi- ja lettotyypit, joihin suojelutoimenpiteet tulisi kohdistaa. Puolet soiden uhanalaisista lajeista elää letoilla, jotka ovat kuitenkin jo lähtökohtaisesti suojeltuja Lapin läänin eteläpuolisilla alueilla. Karuilla suotyypeillä soiden kasvilajisto on kuitenkin köyhä ja vähälajinen, ja sama lajisto toistuu valtaosalla karuja suotyyppejä. GTK:lla on noin 700 000 suotyyppihavaintoa, joista karuja suotyyppejä on peräti 95 %.

Ehdotus ei paranna uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojelua

Pykäläehdotuksen perusteluissa todetaan, että säännöstä sovelletaan käytännössä turvetuotantoalueiden sijoittamiseen. Koska soilla esiintyy kaikkein vähiten uhanalaisia lajeja ja turvetuotanto suunnataan luonnontilansa menettäneille soille, niin tällä menettelyllä ei saavuteta perusteluissa tavoitteeksi asetettuja uhanalaisiksi arvioitujen lajien ja luontotyyppien turvaamista. Uhanalaisista lajien osuudet jakautuvat elinympäristön mukaan seuraavasti: metsät 36 %, perinneympäristöt 23 %, rannat 13 %, kalliot 10 %, vedet 6,6 %, tunturipaljakat 5,7 % ja suot 4.6 %. Muiden elinympäristöjen kuin turvetuotantoon otettavien soiden uhanalaisten lajien turvaaminen tällä uudistuksella ei toteudu lainkaan. Tasavertaisuuden ja yhdenmukaisuuden periaatteiden mukaisesti yhtä yleistä lakia ei pidä soveltaa vain yhtä toimialaa koskevaksi.

Nykyinen menettely on turvannut soiden luonnonarvot

Nykyinen menettely on turvannut merkittävät soiden luonnonarvot ja niiden uhanalaisuus on huomioitu turvetuotannon ympäristöluvituksessa. Lupaharkinnassa lupaa ei voida myöntää luonnonsuojelulain vastaisesti. Ympäristöministeriön ohjeen mukaiset laajat ja perusteelliset luontoselvitykset laaditaan kaikkiin ympäristölupahakemuksiin (Turvetuotantoalueen lupahakemuksen luontoselvitykset, 2009). Nykyisen käytännön vaatimustaso on korkea ja toteuttajina ovat Suomen suurimmat ympäristötutkimukseen erikoistuneet yritykset (mm. Pöyry, FCG, Ramboll, Jyväskylän yliopiston ympäristöntutkimuskeskus). Selvityksiin kuuluvat kuvaukset suoluontotyypeistä, niiden muuttumasteesta sekä maastoinventointeihin perustuvat tiedot kasvillisuudesta ja eläimistöstä. Luontoselvityksessä todetaan, onko inventointialueella luonnon-

suojelulain, vesilain ja metsälain mukaisia luontotyypppejä, uhanalaisia luontotyypppejä, luontodirektiivin tiukkaa suojelua vaativat lajeja, erityisesti suojeltavia lajeja, rauhoitettuja lajeja, uhanalaisia lajeja, silmälläpidettäviä ja alueellisesti uhanalaisia lajeja sekä Suomen vastuulajeja. Selvitysalue kattaa turvetuotantoalueen ja sen kuivatusalueen lisäksi myös melu- ja pölyvaikutusalueella olevat häiriintyvät luontokohteet. Lisäksi luontotyyppi- ja lajisuojelusäädöksistä johtuvat erityiskysymykset selvitetään. Ympäristölupahakemuksessa esitetään, millä tavalla havaitut arvokkaat luonnonarvot huomioidaan (rajaus, kompensatio).

Suurimmilla alueilla tehdään aina ympäristövaikutusten arviointi-menettely (YVA), josta on säädetty erikseen lailla (468/1994). Hakemukseen liitetään tällöin arviointiselostus ja tarvittaessa luonnonsuojelulain 65§:ssä tarkoitettu arviointi. Toiminnan vaikutukset selvitetään maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen.

Turvetuotannossa huomioidaan luonnonarvot kattavasti. Turvetuotanto ei ole Suomessa uhka luonnon monimuotoisuudelle. Soita on jo suojeltu 20-kertainen määrä turvetuotantoalueisiin nähden. Turvemaista on tuotannossa vain 0.6 %. Turvetuotannon lisäsääntelyn tarvetta toiminnan sijoituspaikan luonnonarvopykälällä ei siten voida perustella.

Soiden suojelun vaihtoehdot selvitettävä kokonaisvaltaisesti

Suojelun laajentaminen YSL:n kautta ei ole tarpeen, sillä nykyinen lainsäädäntö turvaa soiden suojelun. Suojeltuja soita on yhteensä 1,2 miljoonaa hehtaaria. Kansainvälisesti merkittävimmät ja Euroopassa ainutlaatuiset suoalueet on pääosin suojeltu kansallis- tai luonnonpuistoina. Suojelualueisiin sisältyy edustava sarja valtakunnallisesti arvokkaimmista, laajimmista suoyhdistymätyypeistämme. Euroopan yhteisön direktiivilajien ja luontotyyppien suojelu on pantu täytäntöön luonnonsuojelulaille. Direktiivilajit on suojeltu Natura-alueilla, jotka on perustettu sitä varten. Natura-alueiden verkostolla suojellaan koko EU:ssa tärkeitä luontotyypppejä ja lajeja ja pyritään säilyttämään alkuperäisten lajien ja luontotyyppien suotuisa suojelun taso. Nyt on suojeltu 1865 luontodirektiivin tai lintudirektiivin mukaista aluetta, mikä kattaa 15 % Suomen kokonaispinta-alasta. YSL:n ehdotuksesta ei käy ilmi, miksi nykyinen säätely (LSL) olisi riittämätöntä. On myös selvitettävä, mitä lajeja ja luontotyypppejä on jo suojelluilla alueilla eli 1.2 miljoonalla hehtaarilla ja mitä lajeja ja luontotyypppejä sieltä vielä puuttuu.

Soidensuojelua lisätään tälläkin hetkellä. Soiden ja turvemaiden kestävän käytön ja suojelun strategiassa sovittiin lisäsuojelupaketista. Soidensuojelun työryhmä nimettiin syyskuussa 2012 valmistelemaan luonnonsuojelulain mukainen luonnonsuojeluohjelma soidensuojelun täydentämiseksi vuoden 2014 loppuun mennessä. Lisäsuojelua tullaan toteuttamaan noin 100 000 hehtaarin alalle.

Koko maan luonnonarvoiltaan merkittävät suot määritellään ja tehdään ehdotus valtakunnallista luonnonsuojeluohjelmaa varten. Soiden suojelun parantaminen uudella soidensuojeluohjelmalla on oikeudellisesti käyttökelpoinen tapa varmistaa suotuisa suojelun taso. Lajien uhanalaisuuden arvioinnin yhteydessä annetaan myös ehdotus lajin sisällyttämisestä luonnonsuojeluasetuksen uhanalaisiksi lajeiksi, jonka kautta suojelua harjoitetaan.

Lisäsuojelupaketin lisäksi suostrategiassa sovittiin aluevaihtoista valtion ja turvetuottajien välillä. Näillä menettelyillä sekä olemassa olevan lainsäädännön avulla pystytään turvaamaan soiden suojelun tarpeet ilman että tehdään uutta suojelulakia. Luonto- ja kauneusarvojen lisäys tarkoittaisi mahdollisesti sellaisten kohteiden korvauksetonta suojelua, joita ei ole katsottu suojelun arvoiseksi luonnonsuojelulain tai valtakunnallisten suojeluohjelmien mukaan. Tämä olisi maanomistajan oikeusturvan ja omaisuudensuojan vastaista. Lisäys aiheuttaisi myös päällekkäisyyttä luonnonsuojelulain kanssa.

On laadittava kustannushyötyanalyysi erilaisten suojelutoimenpiteiden vaikutuksesta ja tarkasteltava suojeluasiaa kokonaisvaltaisemmin. Voitaisiinko uhanalaisten lajien säilyttämiseksi tehdä esimerkiksi lajikohtaisia hoitotoimia tuloksellisemmin ja kustannustehokkaammin, kuin perustamalla uusia suojelualueita. Voitaisiinko luonnonarvoja arvottaa esim. monitavoitearviointiin perustuen ja siten priorisoida suojelutoimia. Lainsäädännön kohdentaminen koskemaan ainoastaan yhtä toimialaa, jonka vaikutukset lajien uhanalaisuuteen ovat kokonaisuuden kannalta marginaalisia, ei turvaa lajien uhanalaisuutta.

Soidensuojelua ei voi perustella luonnontilaisten soiden vedenvarastointikyvyllä

11 §:n perusteluissa mainitaan, että suo tasoittaa vedenpinnan äkillisiä ja kausittaisia vaihteluita eli sillä voi olla vaikutuksia myös tulvasuojelun kannalta. Soidensuojelun perusteleminen niiden suurella vedenvarastointikyvyllä ja tulvaisuutta ehkäisevällä vaikutuksella on harhaanjohtavaa (Päivänen J., 2007: Suot ja suometsät – järkevän käytön perusteet). Luonnontilaisen suon vesivarasto täyttyy nopeasti ja valunnaa tasaavaa ns. pesusienivaikutusta ei ole. Kevättulvan aikaan ja sateisina aikoina suolta tulevat valunnat ovat suuria. Turvetilavuudesta 80-97% on vettä, joka pysyy vesivarastoissa pitkään. Myös pohjaveden pinta on lähellä maan pintaa.

Hallitusohjelman mukainen lupajärjestelmän keventäminen on aloitettava nopeasti

Esitys on lain uudistamisen perustelujen vastainen ("Uudistuksessa pyritään keventämään lupa- ja valvontajärjestelmää"). Luonto- ja kauneusarvojen sisällyttäminen lakiin lisäisi luvanhakuvaiheessa valituksia ja sitä kautta uudistus

päinvastoin pidentäisi entisestään luvitukseen kuluvaan aikaa ja tekisi menettelyn entistä raskaammaksi.

Hallitusohjelman mukainen lupajärjestelmän keventäminen on aloitettava nopeasti, sillä luvitusprosessissa on parhaillaan 18 000 ha turvealueita, luvitus on pahasti ruuhkautunut ja lupia saadaan vain 20 % korvaamaan poistuvia alueita. Tämän hetkinen energiapula johtuu tuotantopinta-alojen riittämättömyydestä. Lisäksi kuiviketurvepula tulee vaikeuttamaan monien karjankasvatustajien, hevostilojen ja kanaloiden toimintaa. Mikäli kuivikepulan seurauksena karjankasvatustajat joutuvat vähentämään merkittävästi kasvatettavia eläimiä, aiheuttaa tämä suoria seurannaisvaikutuksia mm. teurastamoille ja vähittäiskaupalle.

Ruuhkan purkamiseksi tarvitaan nopeita toimenpiteitä sen sijaan, että lisätään uusia, lupaprosesseja pitkittäviä elementtejä, jotka ovat päällekkäisiä jo aiempien toimien kanssa (luontoarvoselvitykset, soiden ja turvemaiden strategian luonnontilaisuusluokittelu, luonnonsuojelulaki). Samalla tavoin kuin poissulkemalla turvemaiden käytön luokissa 4 ja 5, valtion tulisi nyt nopeasti edistää luokkien 0 ja 1 hyödyntämistä turvetuotantoon ja samalla huolehtia Suomen energiaomavaraisuudesta, työllisyydestä ja vaihtotaseesta. Luonnontilaisuusluokittelun soveltaminen vinoutuu, kun korkeiden suojeluarvojen soille ei enää haeta lupia, mutta vähäarvoisten soiden energiakäytölle ei ole samanlaista automatiikkaa.

Muita ongelmakohtia sijoituspaikkakäytössä

Luonnonarvojen kokonaisvaltaista säilymistä ei pystyttäisi sijoituspaikkakäytöllä huomioimaan, vaan päätöksenteko olisi tapauskohtaista. Periaatteessa jokaisella suolla voidaan katsoa olevan jokin luonnonarvo, yleinen tai erityinen, tai vähintäänkin kauneusarvo. Aluehallintovirastoissa 1-3 henkilöä tekisi luonnon- ja kauneusarvoista päätöksen. Luonnon- ja kauneusarvojen päätöksenteosta tulisi hyvin subjektiivisista, koska arvot on määritelty laajasti. Päätöksentekoon tulisi siten eroavuuksia eri viranomaisien välillä ja toiminnanharjoittajat joutuisivat eriarvoiseen asemaan. Luonnonarvon käsitteen tulkinnanvaraisuus vaarantaisi yhdenvertaisuusperiaatteen. Päätösten ennakoitavuus vähenisi oleellisesti ja heikentäisi mahdollisuuksia investoida kotimaiseen energiaan (urakoitsijat, kunnat, lämpö- ja voimalaitokset).

Turpeen käytön vähentämisen vaikutuksia on ehdotuksessa analysoitu täysin riittämättömästi: vaikutukset työllisyyteen, vaihtotaseeseen ja energiaomavaraisuuteen on selvitettävä. Mikä on esim. menetettyjen investointien määrä ja niiden kerrannaisvaikutus.

2 § Soveltamisala ja huoltovarmuus

Ehdotukseen tulee lisätä nykyisen lain mukainen lause: ”Asetuksella voidaan säätää poikkeuksia tämän lain soveltamisesta, jos se on tarpeen valtakunnan turvallisuuden, **huoltovarmuuden** tai puolustusvoimien toiminnan erityisluonteen vuoksi.” Ehdotuksessa huoltovarmuus on mainittu vain puolustusvoimien toiminnan kohdalla, mikä ei riitä turvaamaan valtakunnan huoltovarmuutta.

Suomi on energian suhteen hyvin riippuvainen ulkomaisesta energiasta, sillä yli 70 % energiasta tulee Suomen ulkopuolelta. Mikäli huoltovarmuus tulevaisuudessa jostain syystä vaarantuisi, on voitava nopeasti hyödyntää olemassa olevia energiavaroja, eikä sulkea mahdollisuutta pois lainsäädännöllä. Turveenergiaa on GTK:n laskelmien perusteella mahdollista nykytekniikalla hyödyntää 1,2 miljoonaa hehtaaria, mikä vastaa 12 400 TWh, kun Suomen energiantarve on noin 400 TWh vuodessa.

18 § Kemikaalien käyttöä ja säilytystä koskevat huolehtimisvelvollisuudet

”Kemikaalista aiheutuvan ympäristöpilaantumisen ehkäisemiseksi luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on, silloin kun se on kohtuudella mahdollista, valittava käyttöön olemassa olevista vaihtoehdoista kemikaali tai menetelmä, josta aiheutuu vähiten vaaraa.”

Toiminnanharjoittajan tulee saada valita käyttötarkoitukseen parhaiten soveltuva kemikaali, eikä ympäristönsuojelulaissa tule olla tällaista vaatimusta. Yleisesti ottaen Vapo haluaa toteuttaa luonnonmukaisia vesiensuojeluratkaisuja ja välttää kemikaalien käyttöä luonnonvesien puhdistamisessa.

Vapon toimenpiteet ympäristön hyväksi

Vapo on sitoutunut huolehtimaan ympäristövastuusta, mutta tärkeää on myös vastuu Suomen energiaomavaraisuudesta, taloudesta ja työpaikoista. Vapo toteuttaa parhaillaan selkeästi lain vaatimia ympäristölupavaatimuksia korkeampaa ympäristövastuuta. Vapo julkisti joulukuussa 2011 vastuullisuusohjelman, jossa yhtiö sitoutui rakentamaan kaikki turvetuotantoalueensa parhaan käytettävissä olevan vesienkäsittelytekniikan piiriin vuoden 2014 loppuun mennessä. Samassa yhteydessä yhtiö kertoi aloittavansa omaehtoisen tarkastuskäytännön, jossa kaikkien tuotantosoiden vesienkäsittelyrakenteet tarkastetaan 2 viikon välein. Uutena toimintamallina otettiin lisäksi käyttöön tarkkailutietojen ja tuotantosoiden vastuuhenkilöiden yhteystietojen julkistaminen verkkosivuilla. Vastuullisuusohjelmassa tavoitteeksi asetettiin myös yhtiön omistuksessa olevien, luonnonarvoiltaan merkittävimpien soiden myynti suoje- lutarkoituksiin tai vaihto ojitettuihin turvemaihin. Yhtiö sitoutui myös asentamaan ja koekäyttämään jatkuvatoimisia vesien tarkkailumittareita useilla tuotantoalueilla eri puolilla Suomea.

Toimenpiteet ovat toteutuneet monelta osin jopa suunniteltua paremmin. Yhtiö on hyvin aikataulussa tuotantoalueiden vesienkäsittelyjärjestelmien tehostamisen rakentamisessa, luonnonarvosoiden myynti suojelutarkoituksiin on edennyt hyvin ja urakoitsijat ovat toteuttaneet vesienkäsittelyjärjestelmien tarkastukset erittäin tunnollisesti. Haasteena on edelleen jatkuvatoimisten mitta-reiden toimintavarmuuden kehittäminen, mutta jatkamme tälläkin alueella suunnitelman mukaan.

Vapo haluaa olla edelläkävijä turvetuotannon vastuullisuudessa. Sen takia yhtiö määritteli uudet vastuullisuussitoumukset aiheisiin, jotka ovat huolestuttaneet kansalaisia turvetuotannossa. Vapo antoi joulukuussa 2012 lisää uusia ympäristövastuussitoumuksia:

- Jatkossa yhtiö tuottaa turvetta vain luonnontilaltaan muuttuneilla, pääasiassa metsäojitetuilla turvemaidella. Vapo ei hae ympäristölupia soiden ja turvemaiden kestävä ja vastuullisen käytön strategian mukaisille 4 ja 5 luokkien soille.
- Vuodesta 2016 lähtien uusien turvetuotantoalueiden kiintoaine- ja humuskuormitus on pienempi kuin saman alueen vesistökuormitus lähtötälanteessa ennen turvetuotantoa.
- Kaikki tuotantosuoat ovat tuotantokaudella päästötarkkailussa ja puolet tuotantoalueista ympärivuotisessa päästötarkkailussa

Turvetuotannon haittavaikutukset voidaan eliminoida, jotta kotimainen, työllistävä ja kansantalouden kannalta erittäin merkittävä turvevarantomme olisi jatkossakin osa suomalaista energiapalettia ja sillä olisi kansalaisten ja päättäjien hyväksyntä. Luonnonarvot turvataan jo nykyisillä keinoilla, eikä YSL uudistuksessa ole siten tarvetta tehdä päällekkäisiä ohjauskeinoja luonnonarvojen huomioimiseksi.

Yhteyshenkilömme asiassa on ympäristöjohtaja Mia Suominen, Vapo Oy, PL 22, 40101 Jyväskylä. Puhelin 020 790 5653; sähköposti: mia.suominen@vapo.fi

Vapo Oy

Tomi Yli-Kyyny
Toimitusjohtaja